

BOSANSKO - HERCEGOVAČKO UDRUŽENJE
ZA KOGNITIVNO-BIHEJVIOALNU TERAPIJU

AKREDITACIONA ŠEMA

za akreditaciju kognitivno-bihejvioralnih terapeuta
u Bosni i Hercegovini

Komisija za akreditaciju i
Predsjednik Bosansko-hercegovačkog udruženja
za kognitivno-bihejvioralnu terapiju
Banja Luka, 24. decembar 2010. godine
Sarajevo, 06.decembar 2019. godine

1. UVOD

Bosansko-hercegovačko udruženje za kognitivno-bihejvioralnu terapiju (BHUKBT) osnovano je 2002. godine i od tada okuplja kognitivno-bihejvioralne terapeute iz Bosne i Hercegovine, organizuje i podstiče saradnju i razmjenu iskustava između kognitivno-bihejvioralnih terapeuta na lokalnom i međunarodnom nivou, te kontinuirano djeluje u pravcu stimulanja i razvijanja psihoterapijske prakse u Bosni i Hercegovini. BHUKBT je punopravni član Evropske asocijacije za bihevioralne i kognitivne terapije (EABCT) od 2009. godine.

U prošlosti su u Bosni i Hercegovini treninge za KBT provodile organizacije iz Srbije i Hrvatske (Srpska asocijacija bihevioralno-kognitivnih terapeuta i REBT Centar provodili su treninge u Banja Luci, dok je Hrvatsko udruženje za bihevioralno-kognitivne terapije provodilo trening u Sarajevu). U ovom trenutku, dvije organizacije locirane u BiH provode treninge za KBT: Centar za kognitivno-bihejvioralnu iz Banja Luke i UG Domino iz Sarajeva.

Uzimajući u obzir ovu specifičnost vezanu za treninge za KBT u Bosni i Hercegovini, misija BHUKBT, budući da je jedina asocijacija kognitivno-bihejvioralnih terapeuta u BiH, je da okupi sve profesionalce iz BiH koji su trenirani (edukovani, obučeni) za kognitivno-bihejvioralnu terapiju, kao i da akredituje i dodjeli titulu "Akreditovani kognitivno-bihejvioralni terapeut" svim profesionalcima iz BiH koji (1) zadovoljavaju utvrđene standarde treninga za kognitivno-bihejvioralnu terapiju, (2) odražavaju utvrđeni nivo kontinuiranog profesionalnog razvoja iz kognitivno-bihejvioralne terapije, (3) imaju redovnu kliničku superviziju i (4) zadovoljavaju sve dodatne zakonske zahtjeve koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

U skladu sa navedenom misijom, BHUKBT vodi računa o tome da se treniranje profesionalaca za KBT u BiH odvija u skladu sa standardima Evropske asocijacije za bihevioralne i kognitivne terapije (u daljem tekstu: „Trening standardi EABCT“). Zbog toga je BHUKBT 2008. godine usvojila Trening standarde EABCT kao zvanične standarde za trening za kognitivno-bihejvioralnu terapiju (u daljem tekstu: „Trening standardi BHUKBT“). Obezbjedivanje da se u BiH treniranje profesionalaca za KBT odvija u skladu sa navedenim standardima, vrši se izdavanjem akreditacionog sertifikata svim pojedincima koji su zadovoljili Trening standarde BHUKBT i njihovim upisivanjem u zvanični registar kognitivno-bihejvioralnih terapeuta u BiH. Navedenim sertifikatom potvrđuje se da je pojedinac koji je zadovoljio Trening standarde BHUKBT akreditovan za samostalno sprovođenje KBT prakse i dodeljuje mu se titula "Akreditovani kognitivno-bihejvioralni terapeut".

Zahvaljujući svemu gore navedenom, treninzi za KBT u BiH provode se u skladu sa standardima Evropske asocijacije za bihevioralne i kognitivne terapije.

Trening standardi EABCT, kao i Trening standardi BHUKBT, zahtijevaju da kandidat stekne kompetencije te da postane efektivni kognitivno-bihejvioralni terapeut kroz dvije faze. U prvoj fazi se predviđa sticanje generičkih terapijskih vještina i razumijevanje psihopatologije koje čini dio bazičnog stručnog usavršavanja kliničara. Druga faza je posvećena razvoju znanja o kognitivnim i bihevioralnim modelima i specifičnim kompetencijama za kognitivne i bihevioralnu terapijske vještine koje se obično razvijaju kroz poslijediplomski trening.

Organizacije koje u BiH provode treninge za KBT ne obavljaju trening prvog stepena u obliku propisanom Trening standardima, jer se od kandidata zahtjeva da imaju bazičnu stručnu kvalifikaciju (iz psihologije i/ili medicine) prije početka treninga iz kognitivno-bihejvioralne terapije. Stoga, organizacije koje u BiH provode treninge za KBT osiguravaju post-diplomski trening (edukaciju, obuku) i sticanje iskustava relevantnih za bihevioralnu i / ili kognitivnu terapiju.

Prema prijemnim kriterijima i uslovima za uključivanje u trening, BHUKBT postavlja ograničenje da samo psiholozi i psihijatri mogu ući u trening iz KBT. Isti uslov vrijedi i za akreditacioni program ili postupak za dobijanje titule "Akreditovani kognitivno-bihejvioralni terapeut".

2.TRENING STANDARDI

2.1. Preduslovi za ulazak u trening

2.1.1 Psiholozi i psihijatri mogu praktikovati kognitivne i bihevioralne terapije i biti akreditovani kao kognitivni i bihevioralni terapeuti.

2.2. Trajanje treninga

2.2.1. Period treninga uključuje bazično profesionalno obrazovanje koje osobu uopšteno priprema da radi kao psihoterapeut, te period specijalističkog treninga i iskustva relevantnog za kognitivne i bihevioralne terapije.

2.2.2. Kompetencije da se postane kognitivni i bihevioralni terapeut razvijaju se u dvije faze. U prvu fazu spadaju kompetencije za osnovne terapijske vještine i razumijevanje psihopatologije koje čine dio bazičnog profesionalnog obrazovanja. U drugu fazu spada razvoj znanja o kognitivnom i bihevioralnom modelu i specifičnih kompetencija za bihevioralne i kognitivne terapijske vještine koje se razvijaju kroz poslijediplomski trening za kognitivne i bihevioralne terapijske vještine.

2.2.3. Minimalni period treninga koji BHUKBT priznaje kao dovoljan za zadovoljavanje Trening standarda nije manji od 5 godina. Ovaj period se računa od početka profesionalnog obrazovanja do kraja perioda poslijediplomskog treninga za kognitivne i bihevioralne terapijske vještine.

2.2.4. Ovo su minimalni trening standardi.

2.3. Teorijski trening i trening vještina

2.3.1. Period treninga (bazično profesionalno školovanje i specijalistički postdiplomski trening) uključuje dostizanje kritičkog razumijevanja značajnosti studija ljudskog razvoja, psihopatologije, psihologije, socijalnih pitanja i prakse zasnovane na empirijskim dokazima.

2.3.2. Specijalistički trening može biti iz određenog modela kognitivne i bihevioralne terapije ili iz određene oblasti primjene (npr. REBT, KBT sa psihozama, KBT sa djecom itd.). Ipak, svi terapeuti će imati minimalni kurikulum koji će obezbijediti široko zasnovano razumjevanje teorijske osnove kognitivnih i bihevioralnih terapija i njihove primjene na širokom opsegu problema.

2.3.3. Teorijsko znanje i veštine će biti dostignuti kroz strukturisano podučavanje i samostalno studiranje. Potrebno je najmanje 450 sati za elemente kognitivnog i bihevioralnog treninga. Od toga, 200 sati treba da budu direktna predavanja koje drže priznati treneri za kognitivne i bihevioralne terapije tokom formalno priznatih trening programa.

2.3.4. Trening vještina je suštinska komponenta dostizanja znanja i iskustva, i najvećim dijelom se ostvaruje kroz superviziranu kliničku praksu, radionice za sticanje veština, posmatranje i kliničku praksu. Trening vještina treba da bude značajan dio terapeutovog sveukupnog programa treninga.

2.3.5. Terapeut treba da dostigne veštine da bi mogao da razumije i interpretira istraživanja relevantna za ishod i efektivnost kognitivnih i bihevioralnih terapija.

2.3.6. Stečene kompetencije neophodne za primjenu KBT uključuju:

2.3.6.1 Sposobnost za procjenu, razumijevanje i formulisanje klijentovih problema prema KBT modelima:

- Demonstriranje vještina efikasnog intervjuisanja i slušanja korištenjem odgovarajuće verbalne i ne-verbalne komunikacije.

- Upotreba odgovarajućih bihevioralnih i kognitivnih metoda procjene (upitnici, skale procjene, tehnike opservacije) i razumijevanje njihove validnosti i pouzdanosti.
- Razumijevanje problema prezentovanih u terminima kognitivno-bihevioralne formulacije.
- Sumirati, upoređivati i diferencirati bihevioralno-kognitivne teorijske okvire sa različitim vrstama terapija radi osiguravanja da je primjenjen odgovarajući model intervencija.

2.3.6.2 Sposobnost za primjenu odgovarajućeg raspona kognitivnih i bihevioralnih intervencija:

- Demonstrirati široko znanje i vještine implementacije opsežnih bihevioralno-kognitivnih intervencija koje su efikasne i zasnovane na naučnim dokazima.
- Biti informisan o relevantnim informacijama iz oblasti psihologije i drugih disciplina koje doprinose bazi znanja kognitivnih i bihevioralnih terapija, i voditi se tim informacijama.
- Imati potrebno znanje normalnom i abnormalnom ponašanju (npr. psihopatologiji), razvojnim i društvenim kontekstima koji su relevantni za oblast kojom se praktičar bavi.
- Raditi na saradnički način sa klijentima i objašnjavati u svakoj tački terapije kontekst i relevantnost korištenih intervencija
- Upotrebljavati odgovarajuće metode evaluacije (upitnika, skala procjene, tehnika opservacije) radi procjene uticaja preduzetih intervencija.

2.3.6.3 Izgraditi, održavati i završiti terapijski radni odnos

- Uspostaviti i održavati odgovarajuće profesionalne granice
- Biti u stanju efikasno procjeniti rizik od povrijeđivanja pacijenta, terapeuta ili drugih
- Imati na umu i uvažavati etičke i legalne principe koji se odnose na terapijski odnos
- Imati razumijevanje uticaja koji lične kognitivne, emocionalne i ponašajne karakteristike (lični razvoj) mogu imati na profesionalni rad, i imati spremnost i sposobnost za promjenu, odgovarajućim korištenjem supervizije i povratnih informacija

2.3.7. Moguće metode za procjenu terapeutove kompetentnosti uključuju:

- Direktnu opservaciju terapijskih sesija od strane supervizora
- Video snimanje seansi
- Audio snimanje seansi
- Skale procjene relevantnih kompetencija
- Diskusije tokom supervizije
- Pisane i usmene prezentacije izvještaja o slučajevima
- Vršnjačko procjenjivanje (peer-review)
- Samo-procjena
- Vođenje bilježnica o treningu
- Prihvaćeni radovi od strane naučnih časopisa
- Povratne informacije od strane klijenata
- Ispiti

2.3.8. Moguće metode učenja radi dostizanja terapijskih kompetencija uključuju:

- Teorijska predavanja
- Čitanje
- E-learning
- Superviziranu kliničku praksu
- Vršnjačko grupnu (peer-group) superviziju
- Supervizijske seanse
- Opserviranje i modeliranje
- Igranje uloga (role play)
- Diskutovanje sa drugim profesionalcima
- Prisustvovanje i prezentovanje na konferencijama
- Učestvovanje u radionicama za trening vještina

- Istraživanja
- Procjena zasnovana na empirijskim dokazima
- Prezentacije slučajeva

2.3.9. Dodatne kompetencije potrebne su za praktičare koji se bave supervizijom/ treningom drugih terapeuta i istraživanja

2.4. Supervizirana klinička praksa

2.4.1. Terapeut treba da obavi 200 sati supervizirane procjene i terapije tokom treninga.

2.4.2. Svi terapeuti tokom treninga imaju superviziju procjene i terapije, koju vode kompetentni kognitivni i bihevioralni terapeuti. Supervizija se sastoji od redovnih diskusija i povratnih informacija. Značajan dio treninga treba da bude intenzivna supervizija koja obuhvata korištenje živog, audio ili video materijala.

2.4.3. Da bi se smatralo da je terapeut završio trening, potrebno je da tokom treninga tretira najmanje 8 klijenata, i to od procjene do završetka ili prekida tretmana. Ti slučajevi bi pokrivali najmanje tri tipa problema. Rad sa tri problema bi bio intenzivno superviziran prema gornjem opisu.

2.4.4. Detalji supervizirane kliničke prakse i klinički slučajevi se bilježe u protokolu treninga.

2.4.5. Maksimalna pauza tokom edukovanja za KBT u fazi supervizirane kliničke prakse (odnosno supervizijski nivo edukacije iz KBT tokom kojih se stiče 200 sati supervizirane procjene i terapije tokom treninga) je godinu dana; Ukoliko je pauza duža od godinu dana sve do tada obavljene obaveze (sati supervizije, studije slučaja, itd.) se poništavaju i edukant ima pravo da ponovo počne edukovanje za KBT na nivou Supervizirane kliničke prakse.

2.5. Lična terapija / razvoj

2.5.1. Formalno priznati trening programi za kognitivne i bihevioralne terapije moraju sadržavati neki vid lične terapije / razvoja (npr. individualnu ličnu terapiju i/ili grupne radionice ličnog razvoja i/ili biblioterapiju) koji vode iskusni praktičari.

2.5.2. Terapeuti moraju biti sigurni da su u stanju da identifikuju i da na odgovarajući način upravljaju svojim ulaskom u proces kognitivne i bihevioralne terapije.

2.5.3. Terapeut mora imati razvijenu sposobnost da prepozna kada treba da traži profesionalni savjet od drugih.

2.6. Akreditacija kognitivnih i bihevioralnih terapeuta

2.6.1. Terapeuti koji zadovolje ove Trening standarde, odražavaju nivo kontinuiranog profesionalnog razvoja u kognitivnoj i bihevioralnoj terapiji, imaju redovnu kliničku superviziju i zadovoljavaju bilo koje dodatne zakonske zahtjeve koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini, biće akreditovani od strane BHUKBT kao kognitivno-bihevioralni terapeuti.

2.6.2. BHUKBT stvara procedure za akreditovanje terapeuta koji pokazuju da su dostigli viši nivo kompetencije i ekspertize koji im omogućava da obezbeđuju superviziju ili trening za druge ili da budu priznati kao iskusni praktičari u oblasti bihevioralne i / ili kognitivne terapije.

2.6.3. Supervizori i iskusni praktičari će normalno imati 5 godina terapijske prakse nakon zadovoljavanja ovih Trening standarda i dobijaće dalji trening koji će ih osposobljavati za trenere / supervizore.

2.6.4. Trening standardi i procedure akreditacije kognitivnih i bihevioralnih terapeuta i / ili trenera ili supervizora zasnovani na ovim Trening standardima važe od 27. septembra 2008. godine. Profesionalci (psiholozi i psihijatri) koji su prije ovog datuma sertifikovani od strane

priznatih instituta (npr. Beck Institute for Cognitive Therapy and Research, Albert Ellis Institute) biće akreditovani od strane BHUKBT za kognitivno-bihejvioralnu terapiju i/ili treniranje ili superviziranje.

2.7. Procjena bazičnih standarda treninga

2.7.1. Od terapeuta se očekuje da pokažu razumijevanje teorijskih aspekata kognitivne i bihejvioralne terapije i njene primjene putem formalne procene u vidu eseja, ispita ili istraživačkog projekta.

2.7.2. Razumijevanje prakse zasnovane na empirijskim dokazima treba da se evaluira: 1. izradom proširene studije slučaja u kojoj se kritički diskutuju nalazi istraživanja ili 2. relevantnom istraživačkom disertacijom ili 3. publikovanjem istraživanja kao prvi autor.

2.7.3. Supervizirana praksa će biti podvrgnuta formalnoj procjeni pomoću najmanje dvije pisane studije slučaja (2000 - 4000 riječi).

2.7.4. Gore opisana procjena se zahtjeva tokom formalno priznatih trening programa za kognitivne i bihejvioralne terapije.

2.7.5. Neophodno je da se vodi protokol treninga koji specifikuje dužinu studiranja, broj sati studiranja i popis predavanja, imena tutora ili mentora koji su učestvovali u terapeutovom treningu.

3. SERTIFIKATI

Bosansko-hercegovačko udruženje za kognitivno-bihejvioralnu terapiju izdaje nekoliko tipova sertifikata kandidatima ili učesnicima:

1. Sertifikati za učešće na radionicama, seminarima i prezentacijama u organizaciji BHUKBT namenjene široj stručnoj javnosti, a ne samo za psiholozima i ljekarima. Sertifikati ne dokazuju kvalifikacije za primjenu kognitivno-bihejvioralne terapije, već samo potvrđuju učešće na stručnom dešavanju, gde učesnik stiče teorijsko znanje (predavanja) i praktične vještine (radionice i rad na slučajevima).

2. Sertifikat koji potvrđuje da je pojedinac (psiholog ili psihijatar koji je zadovoljio Trening standarde BHUKBT) akreditovan za samostalno sprovođenje KBT prakse i stoga dodeljuje titulu "Akreditovani kognitivno-bihejvioralni terapeut".

BHUKBT vodi registar svih izdatih sertifikata. Svaki od sertifikata, navedenih u tačkama 1. i 2. sadrži: naziv, datum izdavanja, broj sertifikata u registru, pečat Udruženja i potpis predsjednika.

4. AKREDITACIONA PROCEDURA

4.1 Uvod

Ova šema reguliše ostvarivanje standarda, verifikovanje ispunjenosti kriterijuma i izdavanje sertifikata ili dodjeljivanje titule "Akreditovani kognitivno-bihejvioralni terapeut" u Bosni i Hercegovini.

Bosansko-hercegovačko udruženje za kognitivno-bihejvioralnu terapiju izdaje sertifikate za kandidate koji ispunjavaju sve uslove i zadovoljavaju odgovarajuće kriterijume, predviđene Trening standardima BHUKBT. Sertifikat BHUKBT potvrđuje da je terapeut postigao stručnost za primjenu kognitivno-bihejvioralne terapije u skladu sa svojim profesionalnim i etičkim odgovornostima. Stečene kompetencije obuhvataju:

Sposobnost da procjeni, razumije i formuliše probleme klijenta, u skladu sa principima kognitivno-bihejvioralne terapije:

- da pokaže efikasne veštine intervjuisanja i slušanja, koristeći verbalnu i neverbalnu komunikaciju;
- da koristi odgovarajuće kognitivno-bihevioralne metode procjene (upitnici, skale procjene, tehnike opservacije) i razumije njihovu validnost i pouzdanost;
- da razumije probleme u terminima kognitivno-bihevioralne formulacije;
- da rezimira, upoređuje i uviđa kontraste između kognitivno-bihevioralnih teorijskih okvira i različitih vrsta terapija, kako bi se obezbedilo da se primjenjuje odgovarajući model intervencije.

Sposobnost da se primjeni odgovarajući spektar kognitivnih i bihevioralnih intervencija:

- da pokaže široko znanje i veštine u primjeni različitih kognitivnih i bihevioralnih intervencija, koje su efektivne i zasnovane na dokazima;
- da bude informisan i da se oslanja na relevantne informacije iz oblasti psihologije i drugih disciplina koje doprinose bazi znanja kognitivno-bihevioralnih terapija;
- da ima dovoljno znanja o psihopatologiji i razvojnim i društvenim kontekstima, koji su relevantni za oblast u kojoj terapeut radi;
- da saraduje sa klijentom, da objašnjava u svim tačkama terapije važnost intervencija koje se koriste i da traži njegovu saglasnost;
- da koristi odgovarajuće metode evaluacije (upitnike, skale procene, tehnike opservacije) za procjenu uticaja preduzetih intervencija.

Sposobnost da se uspostavi, gradi, održava i zaključi terapijski radni odnos:

- da postavi i održava odgovarajuće profesionalne granice u odnosu terapeut-klijent;
- da je u stanju da efektivno procjeni rizik za nanošenje štete klijentu, terapeutu ili drugima;
- da razumije i uvažava etičke i pravne principe u okviru terapijskog odnosa;
- da budu svesni i razumiju uticaj koji njihove sopstvene kognitivne, emocionalne i bihevioralne karakteristike i odgovori mogu da imaju na njihov rad, i da imaju volju i sposobnost da se mijenjaju, pravilno koriste superviziju i povratne informacije (lični razvoj).

Terapeuti koji ispunjavaju Trening standarde i kojima je dodeljen sertifikat, moraju da održavaju kontinuirani profesionalni razvoj u oblasti kognitivno-bihevioralne terapije na odgovarajućem nivou i da imaju redovnu kliničku superviziju. Bosansko-hercegovačko udruženje za kognitivno-bihevioralnu terapiju ne provodi trening za profesiju psihoterapeut kao takvu, već akredituje stručnjake čije je glavno zanimanje psiholog ili psihijatar za primjenu psihoterapije u skladu sa kognitivno-bihevioralnim modalitetom. Oni koji žele da steknu status i/ili profesiju psihoterapeuta treba da to ostvare samostalno u skladu sa državnim propisima.

Bosansko-hercegovačko udruženje za kognitivno-bihevioralnu terapiju dodjeljuje akreditaciju isključivo svojim članovima koji su formalno zadovoljili uslove za samostalnu primjenu KBT i ispunili sve obaveze prema BHUKBT.

4.2 Važenje akreditacije

Bosansko-hercegovačko udruženje za kognitivno-bihevioralnu terapiju izdaje akreditaciju na period od pet godina. Produženje akreditacije se vrši na osnovu kriterijuma za reakreditaciju. Ukoliko pojedinac ne podnese aplikaciju za reakreditaciju u za to predviđenom periodu ili reakreditacija ne bude odobrena, oduzima mu se akreditacija i titula "Akreditovani kognitivno-bihevioralni terapeut" do narednog odobrenja reakreditacije. U slučaju težeg kršenja Kodeksa prakse i etike BHUKBT, akreditacija i titula "Akreditovani kognitivno-bihevioralni terapeut" se oduzimaju na period od šest mjeseci do tri godine.

4.3 Procedura akreditacije

Pojedinci iz Bosne i Hercegovine koji žele da steknu akreditaciju za kognitivno-bihevioralnu terapiju i titulu "Akreditovani kognitivno-bihevioralni terapeut" dostavljaju aplikaciju za akreditaciju (u daljem tekstu: "aplikaciju") Bosansko-hercegovačkom udruženju za kognitivno-

bihevioralnu terapiju na propisanom aplikacionom obrascu. Aplikacija se obrađuje od strane Komisije za akreditaciju (u daljem tekstu: "Komisija"). Aplikacija mora biti praćena svim potrebnim dokumentima. Kandidat prilaže kopije, a ne originalna dokumenta. Aplikacija mora biti poslata putem emaila BHUKBT ili preporučenom poštom na adresu BHUKBT, sa naznakom: za Komisiju za akreditaciju.

U roku od najviše dva mjeseca (ne računajući vrijeme godišnjih odmora), Komisija odlučuje da li su ispunjeni kriterijumi za akreditaciju. Kandidat koji ispunjava sve uslove i koji je podnio kompletnu dokumentaciju za aplikaciju dodeljuje se sertifikat u okviru ta dva mjeseca. Ako je aplikacija nepotpuna, Komisija informiše kandidata da dopuni aplikaciju. Ako kandidat ne ispunjava formalne uslove za dodjelu sertifikata, Komisija ga informiše u pisanom obliku o razlozima i predlaže šta treba preduzeti da ispuni uslove. Po završetku akreditacione procedure, originalna aplikacija zajedno sa svim aneksima će se čuvati u arhivi Komisije.

4.4 Procedura reakreditacije

Kriterijumi za reakreditaciju zahtjevaju da kandidat obavi sljedeće aktivnosti u periodu od pet godina od prethodne akreditacije do reakreditacije:

1. Učestvuje u najmanje 50 sati dodatnog osposobljavanja na radionicama, seminarima i supervizijskim/intervizijskim susretima kako bi dokazao održavanje kontinuiranog profesionalnog razvoja, od čega najmanje 10 sati moraju biti individualne supervizije audio/video snimaka seansi (dokaz: potpisana izjava supervizora), a period između dvije individualne supervizije ne smije biti veći od godinu dana kako bi dokazao redovnu kliničku superviziju.
2. Objavi najmanje jedan članak (samostalno ili kao prvi autor) u naučnom ili stručnom časopisu ili zborniku radova, poglavlje u knjizi, knjigu ili sprovede najmanje dvije prezentacije s ciljem popularizacije KBTa da demonstrira naučni i praktični rad.
3. Najmanje 10% ukupnog profesionalnog rada mora biti u oblasti kognitivno-bihevioralne terapije (dokaz: potpisana izjava da se u svojem radu koristi principima bihevioralno-kognitivne terapije).

Sve navedene aktivnosti ili uslovi za reakreditaciju odnose se na oblast kognitivno-bihevioralne terapije. Aplikacija za reakreditaciju podnosi se u periodu od dva do tri mjeseca prije isteka prethodne akreditacije. Formalna procedura reakreditacije (od kandidatovog apliciranja do postupanja Komisije) ista je kao procedura akreditacije. Ako kandidat ne podnese aplikaciju za reakreditaciju u predviđenom periodu od dva do tri mjeseca prije isteka prethodne akreditacije ili ako u periodu od pet godina od dobijanja prethodne akreditacije ne uspije da zadovolji kriterijume za reakreditaciju, neophodno je da prilikom narednog apliciranja za reakreditaciju dokaže da je u periodu od godinu dana prije datog apliciranja za reakreditaciju zadovoljio prvi i drugi kriterijum za reakreditaciju u obimu od najmanje 35% i da je u potpunosti zadovoljio preostala tri kriterijuma za reakreditaciju.

4.5 Akreditaciona komisija

U okviru BHUKBT formirana je Komisija za akreditaciju (u daljem tekstu: "Komisija"), a čine je 3 aktivna člana BHUKBT, od kojih se jedan član Komisije bira za predsjednika Komisije. Komisiju i predsjednika Komisije bira Skupština Udruženja.

Komisija prima i obrađuje aplikacije profesionalaca koji žele da budu akreditovani za primjenu kognitivno-bihevioralne terapije i steknu titulu "Kognitivno-bihevioralni terapeut." Ukoliko Komisija procjeni da aplikant zadovoljava važeće kriterijume za akreditaciju, predsjednik Komisije predlaže predsjedniku BHUKBT izdavanje akreditacije za kognitivno-bihevioralnog terapeuta. Odobrene akreditacione sertifikate Bosansko-hercegovačkog udruženja za kognitivno-bihevioralnu terapiju potpisuju predsjednik BHUKBT i predsjednik Komisije za akreditaciju. Isto važi i za postupak reakreditacije.

4.6 Aplikacioni formulari

Da bi dobio akreditacioni sertifikat, kandidat treba da popuni predviđeni aplikacioni formular za akreditaciju ukoliko aplicira prvi put ili predviđeni aplikacioni formular za reakreditaciju kada aplicira svaki naredni put.

APLIKACIJA ZA AKREDITACIJU

KOGNITIVNO-BIHEJVIORALNIH TERAPEUTA U BOSNI I HERCEGOVINI

Tabela 1: Osnovne informacije

Ime i prezime:	
Obrazovanje:	
Zvanje:	
Adresa:	
Poslodavac ili privatna praksa (naziv i adresa):	
Radno mjesto:	
Telefon na poslu:	
Drugi kontakt telefon:	
E-mail:	

Kriterijumi za akreditaciju zahtjevaju da kandidat:

1. Ima bazično profesionalno obrazovanje ili kvalifikaciju tokom kojeg je stekao osnova znanja i vještine iz psihoterapije (kognitivno-bihejvioralna terapija nije bazična profesija već modalitet).
2. Radno iskustvo u okviru bazične profesije tokom kojeg se bavio KBT praksom.
3. Završen trening u okviru formalno organizovanog programa koji je obuhvatao najmanje 450 sati treninga iz kognitivno-bihejvioralne terapije, od kojih su najmanje 200 sati bila direktna predavanja koja su vodili priznati treneri za kognitivno-bihejvioralne terapije.
4. Ima najmanje 200 sati supervizirane kliničke prakse.
5. Tretira pod bliskom/intenzivnom supervizijom (od procjene do završetka ili prekida tretmana) najmanje 8 klijenata koji moraju pokrivati najmanje tri tipa problema.
6. Objavi najmanje jedan članak (samostalno ili kao prvi autor) u naučnom ili stručnom časopisu/zborniku radova ili objavi psihoedukativnu publikaciju (brošura, priručnik, booklet i sl.), poglavlje u knjizi, knjigu, popularni članak u novinama ili na internetskom portalu na temu KBT-a ili da održi javno predavanje za građane s ciljem popularizacije KBT-a kako bi dokazao teorijski i/ili istraživački rad.
7. Napiše (2000-4000 riječi) i prezentuje najmanje dvije pisane studije slučaja u okviru formalnog treninga.

Sve navedene aktivnosti ili uslovi za akreditaciju odnose se na oblast kognitivno-bihejvioralne terapije.

Bazično profesionalno obrazovanje

Koje je Vaše bazično profesionalno obrazovanje ili kvalifikacija tokom kojeg ste stekli osnova znanja i vještine iz psihoterapije? (Kognitivno-bihevioralna terapija nije bazična profesija već modalitet).

Molimo označite jednu od profesija za koju ste kvalifikovani.

Psihologija

Medicina

Tabela 2: Akademske i profesionalne kvalifikacije koje se odnose na nivo stručne spreme

(Navedite samo kvalifikacije koje se odnose na bazičnu profesiju)

Period obrazovanja (od – do)	Kvalifikacija	Institucija

* Navedite dodiplomsko i postdiplomsko obrazovanje (npr. diplomski/master studij, magistarski studij, doktorski studij, specijalizaciju, itd.). Ne navodite kurseve, radionice, seminare i slično.

** Uz aplikaciju morate dostaviti diplome. Nemojte slati originale.

Tabela 3: Profesionalno iskustvo

(Navedite detalje profesionalnog rada od kako ste stekli bazičnu kvalifikaciju)

Period zaposlenja (od – do)	Poslodavac ili privatna praksa (naziv i adresa)	Radno mjesto

* Navedite sva zaposlenja koja dokazuju praktičan rad sa klijentima / pacijentima.

Tabela 4: KBT praksa

(Navedite podatke o svojoj KBT praksi, uključujući informacije o klijentima i obliku terapije)

Period (od-do)	Radno mjesto	Poslodavac ili privatna praksa	Vrsta klijenata	Oblik terapije	Broj sati KBT prakse sedmično	% KBT ukupnog radnog vremena

* Navedite informacije o KBT praksi od početka treninga do trenutka apliciranja za akreditaciju (radno mjesto; poslodavac/privatna praksa; vrsta klijenata: npr. djeca, adolescenti, odrasli, stari; oblik terapije: individualni rad, parovi, grupe; sati u toku sedmice: navedite stvarni broj sati KBT prakse i naznačite postotak u odnosu na cjelokupno radno vrijeme. Navedite i KBT praksu izvan stalnog zaposlenja, npr. volonterski ili rad na osnovu ugovora koji uključuje KBT.

Tabela 5: KBT trening

Organizator treninga	Naziv nivoa / stadijuma	Datum završetka	Broj sertifikata

* Priložite kopije sertifikata. Nemojte slati originale.

** Ukoliko broj sati treninga nije naveden u sertifikatu, priložite potvrdu o broju sati treninga. Kriterijumi za akreditaciju zahtjevaju najmanje 450 sati treninga iz kognitivno-bihevioralne terapije, od kojih su najmanje 200 sati bila direktna predavanja koja su vodili priznati treneri za kognitivno-bihevioralne terapije.

Tabela 6. Supervizirana klinička KBT praksa

(Navedite u koloni H broj superviziranih sati terapije i označite u odgovarajućoj koloni (A ili C) najmanje četiri slučaja koja su prikazana u pisanoj formi i procjenjena od strane supervizora (kolona A) i najmanje tri slučaja koja su intenzivno supervizirana preko audio ili video snimaka (kolona C); ukoliko je odgovarajuće za određeni slučaj, označite obe kolone)

	Inicijali klijenta	Vrsta problema	H	A	C	Supervizor
1				☐	☐	
2				☐	☐	
3				☐	☐	
4				☐	☐	
5				☐	☐	
6				☐	☐	
7				☐	☐	
8				☐	☐	
9				☐	☐	
10				☐	☐	
11				☐	☐	
12				☐	☐	

* Trening standardi zahtjevaju da svaki kandidat tokom treninga tretira najmanje 8 klijenata pod intenzivnom supervizijom od procjene do završetka ili prekida tretmana, a slučajevi moraju pokrивati najmanje tri tipa problema.

Ukupni sati supervizije:

Tabela 8. Objavljeni stručni članci i popularizacija KBTa

Datum	Autori	Naslov članka, psihoedukativne publikacije, popularnog članka u novinama ili naziv javnog predavanja za građane sa precizno navedenim nazivom naučnog ili stručnog časopisa ili zbornika radova, internetskog portala i organizatora predavanja.

* Kriterijumi za akreditaciju zahtjevaju da se objavi najmanje jedan članak (samostalno ili kao prvi autor) u naučnom ili stručnom časopisu/zborniku radova ili da se objavi psihoedukativna publikacija (brošura, priručnik, booklet i sl.), popularni članak u novinama ili na internetskom portalu na temu KBT-a, poglavlje u knjizi, knjigu ili da se održi javno predavanje za građane s ciljem popularizacije KBT-a kako bi dokazao teorijski i/ili istraživački rad.

** U kolonu broj 3 navedite naslov rada ili psihoedukativne publikacije, poglavlja u knjizi, knjige, popularnog članka u novinama ili naslov javnog predavanja za građane s ciljem popularizacije KBT-a sa precizno navedenim nazivima naučnog ili stručnog časopisa ili zbornika radova internetskog portala i organizatora predavanja.

*** Priložite kopije objavljenih članaka, poglavlja u knjizi i naslovnice knjige sa vidljivim sadržajem i registracijskim brojem. Svi objavljeni materijali trebaju biti naučno utemeljeni i sadržavati reference. Nemojte slati originale.

Tabela 9. Presentacija slučaja

Datum	Nivo treninga	Supervizor	Opis problema klijenta

* Kriterijumi za akreditaciju zahtjevaju najmanje 2 napisane (2000-4000 riječi) i prezentovane studije slučaja u okviru formalnog programa treninga.

Tabela 10. Dodatno osposobljavanje

(Navedite sve seminare, radionice, predavanja koja ste pohađali van obaveznog treninga iz kognitivno-bihevioralne terapije)

Datum	Naziv	Predavač / trener	Organizator / izdavač sertifikata	Broj sati

* Priložite kopije sertifikata ili potvrda o pohađanju. Nemojte slati originale.

Ukupni sati dodatnog osposobljavanja:

Komentari:

Izjava:

Svojim potpisom potvrđujem da su svi navedeni i priloženi podaci istiniti.

Datum:

Potpis:

APLIKACIJA ZA REAKREDITACIJU KOGNITIVNO-BIHEJVIOALNIH TERAPEUTA U BOSNI I HERCEGOVINI

Tabela 1: Osnovne informacije

Ime i prezime:	
Obrazovanje:	
Zvanje:	
Adresa:	
Poslodavac ili privatna praksa (naziv i adresa):	
Radno mjesto:	
Telefon na poslu:	
Drugi kontakt telefon:	
E-mail:	

Tabela 2: Prethodna akreditacija

Broj prethodnog akreditacionog sertifikata:	
Datum izdavanja prethodnog akreditacionog sertifikata:	

Kriterijumi za reakreditaciju zahtjevaju da kandidat obavi sljedeće aktivnosti tokom perioda od pet godina od prethodne akreditacije do reakreditacije:

1. Učestvuje u najmanje 50 sati dodatnog osposobljavanja na radionicama, seminarima i supervizijskim/intervizijskim susretima kako bi dokazao održavanje kontinuiranog profesionalnog razvoja, od čega najmanje 10 sati moraju biti individualne supervizije audio/video snimaka seansi (dokaz: potpisana izjava supervizora), a period između dvije individualne supervizije ne smije biti veći od godinu dana kako bi dokazao redovnu kliničku superviziju.
2. Objavi najmanje jedan članak (samostalno ili kao prvi autor) u naučnom ili stručnom časopisu ili zborniku radova, poglavlje u knjizi ili knjigu ili sprovede najmanje dvije prezentacije s ciljem popularizacije KBTa da demonstrira naučni i praktični rad.
3. Najmanje 10% ukupnog profesionalnog rada mora biti u oblasti kognitivno-bihejvioralne terapije (dokaz: potpisana izjava da se u svojem radu koristi principima bihejvioralno-kognitivne terapije).

Sve navedene aktivnosti ili uslovi za reakreditaciju odnose se na oblast kognitivno-bihejvioralne terapije.

Aplikacija za reakreditaciju podnosi se u periodu od dva do tri mjeseca prije isteka prethodne akreditacije.

* Ako kandidat ne podnese aplikaciju za reakreditaciju u predviđenom periodu ili ako u periodu od pet godina od dobijanja prethodne akreditacije ne uspije da zadovolji kriterijume za reakreditaciju, primjenjuju se posebni kriterijumi za reakreditaciju definisani pod tačkom 4.4 Akreditacione šeme.

Bazično profesionalno obrazovanje

Koje je Vaše bazično profesionalno obrazovanje ili kvalifikacija tokom kojeg ste stekli osnova znanja i vještine iz psihoterapije? (Kognitivno-bihevioralna terapija nije bazična profesija već modalitet).

Molimo označite jednu od profesija za koju ste kvalifikovani.

Psihologija

Medicina

Tabela 3: Akademske i profesionalne kvalifikacije stečene u periodu od prethodne akreditacije

(Navedite samo kvalifikacije koje se odnose na bazičnu profesiju)

Period obrazovanja (od – do)	Kvalifikacija	Institucija

* Navedite dodiplomsko i postdiplomsko obrazovanje (npr. diplomski/master studij, magistarski studij, doktorski studij, specijalizaciju, itd.). Ne navodite kurseve, radionice, seminare i slično.

** Uz aplikaciju morate dostaviti diplome koje ste stekli u periodu od prethodne akreditacije. Nemojte slati originale.

Tabela 4: Profesionalno iskustvo u periodu od prethodne akreditacije

Period zaposlenja (od – do)	Poslodavac ili privatna praksa (naziv i adresa)	Radno mjesto

* Navedite sva zaposlenja koja dokazuju praktičan rad sa klijentima / pacijentima.

Tabela 5. Praćenje supervizija i intervizija od prethodne akreditacije

(Navedite hronološki sve grupne i individualne supervizije i intervizije KBT prakse)

Datum	Individualna ili grupna supervizija	Broj sati	Supervizor	Datum	Individualna ili grupna supervizija	Broj sati	Supervizor

* Kriterijumi za reakreditaciju zahtjevaju učestvovanje u najmanje 50 sati dodatnog osposobljavanja na radionicama, seminarima i supervizijskim/intervizijskim susretima
 ** Priložite kopije sertifikata ili potvrda o pohađanju. Nemojte slati originale.

Ukupni sati kontinuiranog treninga:

Tabela 7. Objavljeni stručni članci od prethodne akreditacije

Datum	Autori	Naslov rada, naziv naučnog ili stručnog časopisa ili zbornika radova

* Kriterijumi za reakreditaciju zahtjevaju Objavu najmanje jednog članka (samostalno ili kao prvi autor)u naučnom ili stručnom časopisu ili zborniku radova, poglavlje u knjizi ili knjigu ili sprovođenje najmanje dvije prezentacije s ciljem popularizacije KBTa.

** Priložite kopije stručnih članaka, poglavlje u knjizi ili naslovnici knjige sa vidljivim sadržajem i registracijskim brojem. Ukoliko ste autor prezentacije priložite poziv i dnevni red prezentacije Svi objavljeni materijali trebaju biti naučno utemeljeni i sadržavati reference. Nemojte slati originale.

Tabela 8. Prezentacije na stručnim skupovima od prethodne akreditacije

Datum	Autori	Naslov rada, skup ili kongres, način izlaganja (usmeno saopštenje, poster prezentacija, i sl.)

* Kriterijumi za reakreditaciju zahtjevaju objavu najmanje jednog članka (samostalno ili kao prvi autor) u naučnom ili stručnom časopisu ili zborniku radova, poglavlje u knjizi ili knjigu ili sprovođenje najmanje dvije prezentacije s ciljem popularizacije KBTa.

** Priložite kopije apstrakta, poglavlja knjige, naslovnice knjige ili potvrde o učestvovanju. Svi objavljeni materijali trebaju biti naučno utemeljeni i sadržavati reference. Nemojte slati originale.

Tabela 9: KBT praksa od prethodne akreditacije

(Navedite podatke o svojoj KBT praksi, uključujući informacije o klijentima i obliku terapije)

Period (od-do)	Radno mjesto	Poslodavac ili privatna praksa	Vrsta klijenata	Oblik terapije	Broj sati KBT prakse sedmično	% KBT ukupnog radnog vremena

* Kriterijumi za reakreditaciju zahtjevaju da najmanje 10% ukupnog profesionalnog rada mora biti u oblasti KBT

** Navedite informacije o KBT praksi od prethodne akreditacije do trenutka apliciranja za reakreditaciju (radno mjesto; poslodavac/privatna praksa; vrsta klijenata: npr. djeca, adolescenti, odrasli, stari; oblik terapije: individualni rad, parovi, grupe; sati u toku sedmice: navedite stvarni broj sati KBT prakse i naznačite postotak u odnosu na cjelokupno radno vrijeme. Navedite i KBT praksu izvan stalnog zaposlenja, npr. volonterski ili rad na osnovu ugovora koji uključuje KBT.

Izjava:

Svojim potpisom potvrđujem da je najmanje 10% mog ukupnog profesionalnog rada u periodu od prethodne akreditacije bilo u oblasti kognitivno-bihevioralne terapije i da su svi navedeni i priloženi podaci istiniti.

Datum:

Potpis:

